

Program samling 1:

Grunnlaget for heilskapleg gardsplanlegging

- Rammeverket for heilskapleg drift og forvaltning av jord, dyr og ressursar.
-

Dag 1: Grunnmuren for heilskapleg gardsplanlegging

Velkomen!

- Litt praktisk info om dagen
- Introduksjon og forventningar

Kvifor velje heilskapleg gardsplanlegging (Holistic management)?

- Dei viktigaste byggjeklossane i heilskapleg beslutningstaking
- Planlegging og oppfølging steg for steg
- Ein metode for å sjå heile biletet i drifta

Fire grunnprinsipp:

- **Alt heng saman** – Naturen fungerer som ei eining med mønster og samspel
- **Vatn styrer alt** – Fukt og tørke påverkar korleis landskapet reagerer
- **Nøkkelartar betyr mykje** – Samspelet mellom artane formar naturen
- **Tid er avgjerande** – Endringar skjer i sitt eige tempo

Lær å "lese" landskapet gjennom økosystemprosessane:

- **Vasskretsloopet** – Korleis vatn blir lagra og brukt
  - **Næringskretsloopet** – Naturens eigen resirkulering
  - **Artssamspel** – Korleis plantar og dyr påverkar kvarandre
  - **Energiflyt** – Solenergi som drivkraft i økosystemet
-

Dag 2: Gode val i ein kompleks gardskvardag

Verktøy for å styre økosystemprosessar:

 Vår verktøykasse i møte med naturen – Kva verkemiddel har vi for å påverke landskapet? Korleis bruke verktøya rett for å oppnå ønskte resultat?

Å ta avgjerd som tek omsyn til heilskapen:

 Set rammene for det du forvaltar – Kva er ditt ansvarsområde?

 Definer din kontekst – Kva er viktig for deg og di drift?

 Skap klare rammer og ein heilskapleg kontekst for ulike verksemdar

 Sikre at avgjerdar og handlingar stemmer overeins med konteksten din

 Kontekstsjekk for store og små val – Unngå uønskte konsekvensar i drifta

---

Dag 3: Planlegging for ei berekraftig drift

Introduksjon til planleggingsprosessane

 Ei kort innføring i heilskapleg planlegging

Heilskapleg økonomiplanlegging

 Kvifor ha ein heilskapleg finansplan?

- Kva rolle spelar økonomien i den langsiktige strategien din?
- Korleis samsvarar finansielle val med den overordna konteksten for verksemda di?
- Kvar vil du med drifta di?

Økonomisk kontekstsjekk:

Grunnprinsippa i heilskapleg økonomisk planlegging

 Meirverdi – Få mest mogleg ut av pengane dine

 Dekningsbidrag – Maksimer inntekt, minimer kostnad

 «Logjam»/ økonomiske hindringar – Identifisere og løyse fastlåste situasjonar

 Svake ledd – Oppdage og styrke økonomiske sårbarheiter

 Lønsemdsanalyse – Samanlikne lønsemd for ulike alternativ

Heilskapleg landskapsplanlegging

Utvikle landskapet for betre flyt i arbeidet og sterkare økosystemprosessar

- Skog, beite, infrastruktur og arrondering – planlegging for ein meir effektiv og berekraftig drift

Heilskapleg (målretta) beiteplanlegging

Kvifor planleggje beiting?

Dyredagar per dekar – Mål for berekraftig utnytting

 Effekten av tid, dyretettleik og mange beitedagar – Korleis balansere trykk og vekst?

Kviletid – Gi jorda og plantane tid til å kvile

Steg for steg: Vi går gjennom ein beiteplan i lag

Generelt om kurset – Tre samlingar for ei berekraftig drift

Heile kurset går over **tre samlingar**, der kvar samling varer i **tre dagar**. Deltakarane vil lære å bruke **Heilskapleg gardsplanlegging (Holistic Management)** som eit praktisk verktøy for å utvikle eit **regenerativt landbruk**:

1. samling – Grunnlaget for heilskapleg forvaltning

- ◆ Rammeverket for heilskapleg drift og forvaltning av jord, dyr og ressursar.

2. samling – Heilskapleg driftsplanlegging

- ◆ Økonomi-, gards- og beiteplanlegging for ein berekraftig og lønsam drift.

3. samling – Beiteøkologi og økosystemprosessar

- ◆ Lære å lese landskapet, forstå økosystemprosessar og drive biologisk overvaking i vekstsesongen. Praktisk del.